



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio II. De infinito Categorematico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

æqualiter ab Angelo ad omnes partes vitri applicetur, omnes frangit adeoque faciet infinitas partes vitri.

RESPONDET primò, qui componunt quantitatem ex divisibilibus in infinitum, non fore illud dividendum in omnes partes, sed DEUM determinatarum in quot partes dividi debeat.

Hæc Responsio

NON SATISFACIT. Tum quia Responsio hæc, est evitatio difficultatis; determinationem enim idèò ponit ne cogatur negare, quòd ex in infinitum divisibilibus componatur quantitas; nolendo tamen concedere, quòd possit dari actus infinitum viribus naturæ; quomodo enim viribus naturæ non potest dari infinitum actus, si applicetur lapis de se potens contere quascunq; partes vitri, hoc ipso enim si aliquas non contereret, non esset potens ad quascunq; conteras partes, & tamen supponitur gravitas lapidis, major quàm quæcunq; resistentia vitri. Tum quia ponamus DEUM non determinare, ut hæc potius quàm illæ partes conterantur, sed velle præbere concursum, ut ille lapis agat quantum potest, certè tunc fieret divisio in omnes partes, quia quæ ratio divisionis est, aliquarum partium, eadem erit divisionis omnium; nempe excessus gravitatis reperibilis in lapide, supra vires resistivas vitri. Dicere autem, quòd non posita à DEO determinatione, nulla sit pars vitri confringenda, est evocatio DEI ad faciendum miraculum, solo titulo defendendæ propriæ sententiæ.

RESPONDETUR secundò. Posita illà applicatione virum dividendum secundum quod est divisibile, nempe usque in minima Physica, ad quarum divisionem nò pertingit lapis, quia non potest lapis agere in vitrum, ita, ut spoliaret illud omni quantitate, quam requirit pro conditione, in ipso met subjecto comminuendo.

OBJICITUR quintò, defacto admittitur à Theologis infinitudo in unione hypostatica, valore operum Christi; itemque in ratione offensæ mortalis.

RESPONDETUR. Horum infinitudinem defumi ab aliquo increato, quando autem per nos negatur infinitum actuale, negatur infinitudo defumibilis ab aliquo creato.

QUÆSTIO II.

De Infinito Categorematico.

VIdimus superiori quæstione non dari actum ullum infinitum Categorematicum creatum. Restat discurre de possibilitate ejusdem. Impossibilitatem ejus agnoscit S. Thom. 1. par. Q. 97. a. 3. & 4. Scot. Suar. uterque contra Vasq. Fallol. Hur. Arriag. sed Ovied. negat ejus possibilitatem in extensione & mole non penetrata, in reliquis autem agnoscit possibilitatē, Vasq. autem in intensione possibile infinitum non agnoscit, sic

DIFFICULTAS I.

De possibilitate infiniti categorematici creati in communi.

DICENDUM est: *Non esse possibile infinitum Categorematicum creatum.*

PROBATUR primò. Posito quocunq; infinito, illud & esset infinitum & non esset infinitum: esset infinitum, ut supponitur, non esset autem infinitum, ut probatur. Quod sublata unicâ entitate mutatur in ratione infiniti, illud non est infinitum, sed posito quocunq; infinito, illud sublata unicâ entitate mutatur in ratione infiniti. Ergo posito quocunq; infinitum, non est infinitum. Major probatur definitione infiniti, quæ deponit ex infinito semper accipi, & nunquam idem. Et certè si demptione infiniti definit esse infinitum, etiam positione illius non erit infinitum; nihil enim infinitatur, additione finiti. Minor principalis probatur. Posito quocunq; infinito & sublata unicâ entitate, illud infinitum non habet omnem possibilem perfectionem in illo genere, certè enim illa sublata unitas, est aliqua perfectio, quâ tamen utpotè sublata, caret. Ergo sublata unicâ entitate definit esse infinitum. Consequentia immediatè probatur; Infinitum in omni genere requirit omnem possibilem perfectionem in omni genere. Ergo & infinitum in certo genere requirit omnem possibilem perfectionem in illo genere.

RESPONDEBIS primò. Quod sublata unica entitas illa sit eminenter continenda in residuo infinito.

CONTRA, tum quia in 10. si illi tollas unitatem, eminenter non continetur unum; neq; jam 10. sed 9. erit. Ergo etiam sublata unica entitate in infinito, non continebitur illa in residuo eminenter; quid enim eminentiæ tribuit infinitas, ad continendum id quod non est. Tum quia nò est explicabilis hæc continentia eminentialis, ut valeat ad propositum. Tum quia si tollas à DEO unam perfectionem, residuæ perfectiones non censentur eminenter continere priorem. Ergo nec creatum infinitum, sublata aliqua perfectionem, eminenter continebit.

RESPONDEBIS secundò. Infinitum in omni genere perfectionis est solus DEUS, omnes suas perfectiones identificatas reali & habens, hinc fit ut sublata unicâ entitate, tota Deitas definat, sed infinitum creatum, non habet perfectiones identificatas omnes, hinc unicâ entitate sublata, non erit necesse auferri infinitum.

CONTRA. Tum quia infinitum in omni genere, requirit perfectiones omnes in omni genere, quantumvis identificatas uni eidq; entitati. Ergo etiam infinitum in aliquo genere, requirit omnem possibilem perfectionem in illo genere, quamvis sine identificatione; non est enim major ratio uniùs, quàm alterius: quo posito redit

redit argumentum : quod scilicet illud infinitum sublatâ unicâ entitate sit desitutum. Tum quia etiam si per impossibile DEO non essent identificatæ suæ perfectiones, si tamen esset infinitus in omni genere, deberet habere omnem possibilem perfectionem in omni genere. Ergo quamvis alicui infinito, non sint identificata sua prædicata, quia tamen esset infinitum in illo genere, deberet habere omnem possibilem perfectionem, in illo genere.

RESPONDEBIS tertio. DEUS est infinitus, in perfectione, & tamen ejus infinitudini non obstat, quamvis ablata suâ unicâ perfectione, desineret esse DEUS, adeoque infinitas.

CONTRA. Quia id oritur ex identificatione, unius perfectionis cum reliquis, hinc unâ ablata, omnes auferuntur, non ponitur autem hîc talis identificatio, & aliâ surget definitio: Quia infinitum debet habere transitum in consummabilem. Rursus perfectiones Divinæ non sunt numeraliter actu infinitæ, sine inclusione unius in altera, & si essent numeraliter actu infinitæ, unaque non includeret aliam, adeoque & reliquas, hinc ablata in eâ suppositione unâ perfectione, adhuc manerent infinitæ perfectiones, aliâs haberent transitum consummabilem, ablatione unius Entitatis, consequenter nec essent cum illa una addita perfectione infinitæ. Licet ratio Deitatis sine hac, quantumvis una ablata perfectione, salvari non possit, sicut nec salvatur ratio omnis perfectionis, cui contradictoriè opponitur, negatio alicujus perfectionis.

Hic ipse principalis medius terminus, sic alter proponitur.

Ponat DEUS per possibile vel impossibile omne possibile infinitum, & ex singulis infinitis tollat unicam entitatem, quam appellemus A. ex omni possibili infinito sublata unica entitas A, conficiet infinitum, nam ex infinitis infinito accepta sigillatim unica entitas, non potest non facere infinitum, appellemusque illud infinitum B, quo posito si quæro: Illud omne possibile infinitum vel mutatur sublatione sigillatim entitatis A, vel non mutatur: Si mutatur: Ergo etiam unum infinitum, sublata unicâ entitate mutabitur, si autem non mutetur, ita argui potest. Conserver DEUS infinitum A, & annihilat omne possibile infinitum, tunc illo annihilato verum est dicere: Est annihilatum omne possibile infinitum, quia illud supponitur non immutatum intrinsicè ablatione unius entitatis; sicut ergo si ante ablationem illius entitatis fuisset annihilatum, verum fuisset, dicere: Est annihilatum omne possibile infinitum; ita & nunc, cum supponatur immutatum non esse illud infinitum; & tamen non potest dici, esset tunc annihilatum omne possibile infinitum. Quod ipsum probatur, post annihilatum omne possibile infinitum non potest manere aliquid infinitum, impossibile enim manere non potest, & extra omne

possibile, nihil est nisi impossibile. Quibus positis sequitur illatio. Ergo etiam sublata unicâ entitate ex uno infinito, mutabitur intrinsicè infinitum. Ergo & antea non fuit infinitum. Formatur ergo argumentum: Infinitum in omni genere, requirit omnem possibilem perfectionem, in omni genere; infinitum item omne possibile, requirit omnem possibilem perfectionem, in omni possibili genere. Ergo & infinitum in certo genere, requirit omnem possibilem perfectionem in illo genere.

Hic ipse medius terminus sic aliter proponitur.

Ponat DEUS decies infinitum; ex singulis, decadibus, tollatur unica entitas, & collocetur in oriente, ex illis sublatiis entitatibus, conficietur unum infinitum; tunc quæro: sublata unicâ entitate ex singulis decadibus, decies infinitum, vel mutatur intrinsicè, vel non mutatur: Si mutatur, Ergo sublata unicâ entitate mutabitur etiam semel infinitum; Si autem non mutatur decies infinitum, tunc quæro annihiletur illud decies infinitum, vel erit verum dicere decies infinitum est annihilatum, vel non erit verum dicere: Si erit verum dicere, Ergo potest manere decem, quamvis auferatur unum; Si autem non est verum dicere: Ergo apparet illic non fuisse nisi novies infinitum, consequenter ablatione illâ mutatum fuisse, Ergo & quodcumque infinitum ablatione unius entitatis mutabitur.

RESPONDEBIS primò. Sublatâ ex singulis entitate unicâ, totam collectionem mutari, sed non mutari singula infinita.

CONTRA. Tum quia collectio illorum infinitorum, non est quid distinctum realiter, ab illis sigillatim acceptis. Ergo si collectio illa mutatur, mutabuntur etiam singula infinita. Tum quia sublata unicâ entitate ex infinito, mutabitur intrinsicè tota collectio. Ergo mutabitur intrinsicè etiam infinitum. Tum quia, decies infinitum, debet habere omnem possibilem perfectionem, in genere decies infiniti, in indivisibili enim, sicut decem, ita & decies infinitum consistit. Ergo etiam semel infinitum, debet habere omnem possibilem imperfectionem in illo genere. Ergo illâ sublata, non tantum collectio mutabitur, sed & infinitudo.

RESPONDEBIS secundò. Di paritatem esse, quia si ex decies infinito sigillatim acceptâ unicâ entitate, non mutaretur decies infinitum; & maneret decies infinitum, & non maneret autem, quia non plus haberet, quàm novies infinitatem. Item si ex omni possibili infinito acciperetur Unica entitas, & non mutaretur omne possibile infinitum, & esset ut supponitur omne possibile infinitum, & non esset; quia Ly Omne non est, quando Ly Aliquid deest. Nullum autem tale absurdum sequitur, si dematur unica entitas ex aliquo infinito.

CON-

CONTRA. Decies infinitum requirit omnem possibilem perfectionem decies infiniti: Ergo & quodcunque infinitum requirit omnem possibilem perfectionem illius generis. Ergo sicut ex exigentia omnis possibilis perfectionis, decies infiniti, sequitur, si non mutetur illud infinitum, & fore decies infinitum, & non fore, ita ex exigentia omnis possibilis perfectionis illius generis, in illo certo infinito, sequitur, si ablata unicâ entitate non mutetur & fore illud infinitum & non fore. Rursus infinitum in omni possibili genere requirit omnem possibilem perfectionem in illo genere, sequiturque quod si ablata unicâ entitate non mutaretur, quod & esset omne possibile infinitum & non esset. Ergo etiam & infinitum in aliquo genere, requirit omnem possibilem perfectionem in illo genere, illâque demptâ, sequetur & fore infinitum & non fore.

RESPONDEBIS tertio. Sublato unico infinito, semper mutari infinitum, sed sublata unicâ entitate, non est necesse illud mutari, quia unica entitas, non est infinitum.

CONTRA. Tum quia sublato uno infinito, semper mutatur infinitum in ratione infiniti: Ergo & sublata entitate finitâ, mutabitur infinitum in ratione habentis omnem possibilem perfectionem illius generis. Cum eam perfectionem, ad salvandam rationem infiniti, teneatur habere: Redit enim argumentum. Infinitum in omni genere, debet habere omnem possibilem perfectionem in omni genere. Tum quia quæ est proportio unius ad unum infinitum, ea est proportio unius infiniti ad infinities infinitum, sed infinities infinitum, sublato unico infinito mutatur. Ergo & semel infinitum, sublata unicâ entitate mutabitur. Major probatur: quia sicut unica entitas, infinite multiplicata constituit unum infinitum, ita infinitum semel, infinities multiplicatum, constituit, infinitum infinities. Ergo quæ est proportio unius ad unum infinitum, ea est proportio unius infiniti, ad infinities infinitum. Tum quia ut inferius ostendetur, infinitum habet infinitam medietatem. Rursus medietas, infinitum dimidium, Rursus infinitum dimidium, infinitam dimidietatem & sic in infinitum. Ergo etiam sublato uno infinito, non deberet mutari infinities infinitum, quæ enim est proportio unius ad unum infinitum, ea est proportio unius infiniti ad infinities infinitum. Sicut enim infinitum infinite multiplicatum, constituit infinities infinitum, ita unitas infinities multiplicata, constituit infinitum, in ratione infiniti multiplicatum. Ergo si sublato uno infinito, mutatur infinities infinitum, etiam sublata unicâ entitate mutabitur.

Continuatur Intentum.

PROBATUR secundò, vel DEUS potest ponere unum infinitum, vel non potest: si non potest, cur non convinceturq; non posse ponere et-

iam plura, quia plura nō aliud sunt, quàm unū & unum, seu unum nō uniter positum; & sicut, qui non potest pronuntiare A, non potest pronuntiare AB, quia A: est inchoatio AB, ita qui non potest producere unum infinitum, nec potest producere plura infinita. Quod si potest DEUS ponere unum infinitum, quæro: medietas illius vel est infinita, vel non est infinita: si medietas illius non est infinita: Ergo nec illud esset infinitum, quia compositum ex duobus infinitis, non potest esse nisi infinitum. Quod si medietas illius infiniti est infinita. Ergo illud infinitum, & est unum infinitum & non est, est ut dicis, non est autem quia constat duobus infinitis, constat enim duabus medietatibus, quarum singulas, dicis esse infinitas. Rursus hæc ipsa medietatis medietas, vel est adhuc infinita vel finita: si est infinita, Ergo jam illud infinitum & est unum, ut supponitur, & plura, ut probatum est. Quod si medietas illius medietatis est finita. Ergo ut medietas illa prima est finita, utpote illi æqualis, consequenter non infinita, quia conflatum ex duobus finitis non potest esse, nisi finitū.

RESPONDEBIS. Infinitum non habere medietatem.

CONTRA. Tum quia omne extensum & in indivisibili non consistens habet partes minores se. Ergo habere poterit & medietatem. Tum quia omne finitum, habet medietatem sibi proportionatam, Ergo & infinitum, & si quaratur, cur infinitum non habeat medietatem, non alia reddetur ratio, quàm ut devitetur, adlatum argumentum. Bene enim negari potest, quod habere medietatem sit proprietas alicujus finiti. Tum quia sint duæ lineæ quarum una ab hac parte A, sit finita procedatq; in infinitum versùs orientem, sit alia quæ ab eodem puncto A procedat versùs occidentem æqualis illi in infinitate, conjungantur illæ lineæ, certè una, erit medietas illius totius lineæ, ex duabus conflata. Ergo apparet, quod infinitum non excludat medietatem.

CONFIRMATUR primò. Illud quod in sui esse constitutiōe, involvit processum infinitum in principiis componentibus, impossibile est poni à parte rei. Tum quia, si daretur processus in infinitum in causis efficientibus, nihil unquam fieret, ut deduci potest ex demonstratione impossibilitatis processûs in infinitum in causis efficientibus. Ergo etiam si detur processus in infinitum in causis constituentibus, nihil unquam fieret. Tum quia, si id quod involvit processum in infinitum in causis constituentibus suum esse, posset fieri, posset etiam tota æternitas à parte post simul poni, adeoq; finiri & transiri. Tum quia in cujus principiis constituentibus est processus in infinitum, in illius etiam existentia est processus in infinitum, cetè enim existentia indistinguitur à principiis constituentibus in actu positis, sed in cujus existentia, est processus in in-

† dd

fini-

finium, illius existentia, non est, sed erit, & erit, & erit. Ergo id, in cuius principiis constituentibus est processus in infinitum, non est, sed erit, & erit, & erit, neque de illo verum erit dicere, existit sed existet. Unde etiam quia in sententia Aristotelis, est processus in infinitum in divisibilitate continui, nunquam potest divisio tota, simul poni: Sed esse unius cuiusque infiniti, exigit processum in infinitum, in principiis constituentibus suum esse, quod ipsum probatur: Medietas infiniti necessario debet esse infinita, ut supra dixi; ipsius etiam medietatis dimidium, debet esse infinitum propter illud principium: quod compositum ex duobus finitis, non possit esse infinitum, & sic procedetur in infinitum.

RESPONDE BIS PRIMÒ. Id quod involvit processum in infinitum, si semel ponatur totus ille processus, bene poni potest à parte rei.

CONTRA: Tum quia jam nihil obesset, poni processum in infinitum in causis efficientibus, si simul illæ, supponantur operari; & tamen supponitur non posse simul operari, si detur in illis processus in infinitum. Tum quia vi hujus Responsionis, sequitur æternitatem à parte post, posse poni simul totam. Tum quia hoc ipso, quia aliquid dicit processum in infinitum, non potest poni totum simul, sicut enim successio essentialis, excludit simultatem: processus in infinitum in partibus dividendis proportionalibus, excludit positionem simultaneam omnium; ita simultatem positionis, excludit processus in infinitum.

RESPONDE BIS SECUNDÒ, æternitas à parte ante est posita, & tamen in illa datur processus in infinitum, datur item in probabili sententia processus in infinitum in divisibilitate continui, & tamen ponitur totum simul illud divisibile.

CONTRA. Tum quia æternitas à parte ante non est posita tota simul, idque ex eo quia involvit processum in infinitum in principiis suum esse constituentibus. Ergo etiam infinitum categorematicum, cum habeat processum in infinitum in principiis se constituentibus, non potest poni totum simul. Tum quia accuratius rem examinando æternitas à parte ante non dicit processum in infinitum, quia processus dicit terminum à quo, & quia æternitas à parte ante, non habuit terminum à quo à parte ante, æternitas à parte ante non habuit processum in infinitum: si non habuit processum in infinitum, neque habuit impedimentum positionis suæ æternæ. Rursus processus in infinitum, est versus illam partem ubi non definit, esset enim aliàs processus in definitam, non in infinitatem, consequenter etiam infinitas æternitatis à parte ante, non est in definitione quæ est hodie v. g. sed in illo infinito in ante. Ergo ab æterno non habebat processum in infinitum, in quod enim infinitum? consequenter non habuit impedimentum quo minus poneretur, quia positio illius, non dicebat proces-

sum in infinitum, in principiis se constituentibus. Quia autem incipiendo ab hodiè usque ad æternitatem à parte ante, datur processus in infinitum, idè hodiè v. g. æternitas à parte ante, poni non potest. Tum quia illud quod adferebatur de divisibilitate continui ad præsens non facit. Nam sicut quia datur processus in infinitum in divisibilitate, nunquam divisibilitas continui tota simul poni potest. Et si continuum, non solum in divisibilitate, sed & in principiis se constituentibus diceret æquè processum in infinitum, nunquam etiam poni posset; ita cum infinitum in principiis se constituentibus, dicat processum in infinitum, nunquam poni poterit. Deinde processus ille partium in infinitum divisibilium, est identificatus alicui finito, partibus nempe non communicantibus, idè adhuc bene poni poterit; jam autem medietas infiniti, nulli finito identificatur, idè retinet infinitum, merum processum in infinitum, in principiis se constituentibus.

CONFIRMATUR SECUNDÒ. Impossibile est, Totum, esse minus se, sed si daretur infinitum, Totum daretur minus se. Ergo non est possibile infinitum. Minor probatur. Si daretur infinitum, parti infiniti, v. g. medietati itidem infinitæ, adeoque carenti terminis, æquale esset totum infinitum, & tamen medietas, minor est toto. Ergo totum, æquale illi parti, esset minus se.

PROBATUR TERTIÒ. Assumendo principium ab oppositis concessum. Quod unum infinitum non possit esse majus altero in ratione formali, ex quo sic arguitur. Impossibile est infinitum creatum majus altero in ratione formali; possibile etiam esset unum infinitum majus altero in ratione formali. Ergo impossibile est infinitum. Secunda pars antecedentis probatur. Possibile est infinitum majus altero in ratione materiali: Ergo possibile est infinitum majus altero, in ratione formali. Probatur consequentia. Ratio formalis infiniti, non est quidquam re distinctum à ratione materiali. Ergo si potest esse unum, majus infinitum altero, in ratione materiali; poterit esse majus altero, etiam in ratione formali; quando enim aliqua sunt idem realiter, tunc quidquid uni competit, pro statu reali, debet & alteri in eodem sensu & statu reali competere.

RESPONDE BIS. Decem ulnæ & decem palmi, sunt in ratione materiali inæquales, & tamen in ratione decadis, sunt æquales.

CONTRA. Tum quia 5, non est formaliter æquale ad 10. demus ergo quod illi 10. palmi æquivalent 5, ulnis, certè 10. illæ ulnæ non poterunt dici æquales formaliter 5, ulnis, consequenter nec dici debent æquales formaliter decem palmis. Tum quia illa æqualitas decadis ulnarum, & decadis palmorum non est nisi æqualitas per rationem abstrahentem rationem communem decadis, in re autem est inæqualitas, convenientiaque in decem, est convenientia cum magna discon-

disconvenientia. Ergo & illorum infinitorum in re erit inæqualitas, & tamen est intentum oppositorum, ponere in re æqualitatem infinitorum. Tum quia nihil est aliud unum formaliter esse majus altero, quam habendo id quod correspondeat minori, habere ultra aliquid, cui in minori nihil respondeat; jam autem in infinito majori materialiter reperitur hoc, cui nihil respondere possit in minori infinito, adeoque ex Materiali inæqualitate, sequetur inæqualitas Formalis.

DIFFICULTAS II.

De possibilitate infinitorum in particulari.

PRÆTER probationes superius adlatas, reperiuntur principia in particulari, certas species infiniti impugnantia, quæ hic adferre & tueri erit necesse.

Punctum Difficultatis 1.

An infinitum in extensione & mole sit possibile.

DICENDUM est primò. *Infinitum in extensione non esse possibile.*

PROBATUR primò communiter. Detur linea utraq; parte infinita, proscindat & annihilat DEUS unum palmum adducat partes, hiatu illo intercepto distantes, vel deserunt locum partes infiniti vel non deserunt: si non deserunt, Ergo non occupant spatium, quod supponitur relictum à parte præcisâ vel annihilatâ, vel certè eadem bilocantur retinendo priorem locum, & novum acquirendo: si autem partes infiniti, ut repleant hiatum illum, deserunt priorem locum, Ergo illud infinitum & erit infinitum, & non erit: erit quidem, ut supponitur, non erit autem, quia erit clausum duobus terminis, ortis ex desertione loci antea occupati.

RESPONDET primò Arriag. non esse absurdum quòd infinitum claudatur duobus terminis.

CONTRA præter dicta supra. Tum quia si infinitum, potest habere terminos, sequitur posse infinitum habere plures terminos quam habeat res finita, & non posset habere plures terminos, non posse quidem, quia quod est majus, pauciores debet habere terminos; Det quòd habeat plures negationes ulterioris extensionis non habeat majorem extensionem. Ergo cum infinitum sit majus præ finito, non potest habere plures negationes ulterioris extensionis seu terminos. Unde etiam semiulna, quia est minor, illic admittit terminos, ubi eos non admittit ulna. Posset etiam habere plures terminos, quia præter terminos finitis longitudinibus apponibiles, patitur terminos in infinitate, rursus in medietate infiniti (quæ ex dictis supra debet esse infinita)

patitur terminos. Rursus in medietatis ipsius dimidio, quod item debet esse infinitum, potest pati terminos. Ergo potest pati plures terminos, quam res finita. Tum quia, si unum infinitum semel possit habere terminos, non est ratio, cur non & aliud, dicamq; etiam Divinam essentiam, habere terminos perfectionis, vel si id negas de Divina essentia, dicam posse dari infinitam creatam essentiam, quæ tamen claudatur terminis ne scilicet æquet dignitatem essentiæ Divinæ, & tamen sit in ratione essentiæ infinita. Tum quia fines infinitare, limites illimitare non possunt. Ergo nec termini stare possunt cum infinitudine, & tamen illi fines vel maximè & completivè illimitare, & infinitare deberent, sicut unitates, ad decadem evehit, ultimò complens, unitas. Tum quia illud infinitum clausum terminis, & haberet quia infinitum est, negationem ejus rationis quæ constituit finitudinem, & non haberet negationem ejus rationis, haberet quidem ut supponitur, hoc ipso enim finitum esset, si non negaret, sed importaret rationem, quæ constituit finitudinem; & non haberet negationem ejus rationis, quæ constituit finitudinem, quia ratio constitutiva finiti est terminus, hinc in medio extensionis non est finis formaliter, quia in medio non est terminus formaliter. Et certè, si quantum semper ita procederet ac in medio, quantum nunquam esse finitum. Ergo ratio finiti, formaliter constituitur termino. Tum quia partes interceptæ inter terminos infiniti, non habentes transitum consummabilem, sunt partes infinitæ, partes infinitæ sunt idem quod partes sine fine, partes autem sine fine, sunt partes sine termino. Ergo à primo ad ultimum partes non habentes transitum consummabilem sunt partes sine termino.

RESPONDET secundò Hurtad: Non posse spatium illud occupari nisi per rarefactionem vel productionem aliarum partium.

CONTRA, supponamus per impossibile nec reproduci partes, nec rarefieri, certè debebit jam concedi claudendum tunc infinitum duobus terminis. Ergo apparet & ante fuisse clausum, neque enim tunc primùm fierent illi termini. Rursus quomodo illa infinita est longitudo, quæ finitum spatium replere non potest.

RESPONDET tertio. Posse quidem illud spatium repleti à partibus infiniti in locum illū succedentibus, caterum linea infinita, nondum deseret aliquod spatium nisi finitum; & quia si deberet claudi terminis, desereret spatium infinitum, fit ut adhuc illa linea, non sit claudenda terminis; desertioque illa spatii infiniti, clausaque terminis, desumeretur ex sola imaginatione, versante circa finitam lineam, deserentem priores terminos, si novos aliquos acquirere debeat.

CONTRA. Tum quia & desereret spatium infinitum, si deberet claudi terminis & non desereret, desereret ut supponitur, non desereret autem,

tem, quia non plus spatii antiqui deferetur, quam occupetur novi novum autem occupatum spatium, non est nisi finitum. Tum quia si contingat id in linea finita, deferere illa debet priores terminos. Ergo idem dicendum de linea infinita. Tum quia etiam in linea infinita, sine bilocatione, non potest repleri illud spatium, nisi acquisitis novis totaliter presentibus. Ergo cum illuc non sit ponenda bilocatio, debet concedi acquisitio novarum presentiarum, adeoque & terminorum in extremis, (ut ita dicam) infinitae lineae, quae extrema poni debere, evincit argumentum factum. Quereretur restat cum partes infiniti non fuerint penetratae, modo etiam non bilocentur, unde hoc illis erit, ut possint illud spatium replere.

Idem medius terminus sic aliter proponitur.

Ponantur versus orientem infinitae tres lineae, una incipiat à puncto A & altera à puncto B tertia, à puncto C. Ponantur rursus hae distantiae, ita, ut à puncto A, praecedatur punctum B, centum palmis; & à puncto B, praecedatur item punctum C, centum palmis. Ponamus item promoveri à DEO lineam C, versus A, ita ut ab A, distet non nisi quinquaginta palmis, à puncto autem B, procedens linea maneat immota. His positis formatur argumentum, linea C, & erit infinita ut supponitur, & non erit infinita, quia clausa duobus terminis scilicet uno quod à puncto A, distat spatio 50. palmorum, & altero termino quem acquisivit in illa promotione sui, quem terminum appellemus. I. de isto I. quæro: an à linea B, immota & carente termino versus Orientem, secundum illum ductum, distat ne spatio infinito an finito; si infinito, Ergo non supponitur esse tantum centum 50. palmis promota versus occidentem; Si finito. Ergo inter id quod habet terminum, & inter id quod non habet terminum, potest esse distantia non nisi finita.

PROBATUR secundò communiter. Ducatur ex puncto A, linea infinita, & ex eodem puncto alia, ex duabusque lineis efficiatur pyramis, illa lineae quò magis extendentur eò magis distabunt. Ergo extensae in infinitum distabunt infinite, & tamen non distabunt infinite, quia distantia illa clausa erit duobus punctis.

RESPONDET primò Pontius retorquendo argumentum. Contra Divinam cognitionem cognoscentem distantiam duarum illarum linearum, si enim cognitio Divina non obstantibus terminis, videt illas infinitas, cur negabitur posse lineas, infinitas, claudi terminis?

CONTRA, quia cognitio Divina nunquam cognoscit illas lineas tanquam possibiles, sed cognitio illi de linea est talis: Cognosco omnes partes, quas potest habere successive illa linea, ita ut nulla sit à me incognita, quidquid tamen illius actu ponitur, finitum erit, consequenter

DEUS non cognoscit infinitum clausum terminis quod tu concedis de tuo.

Neg. valet, si dicas, cum eodem, si daretur circulus infinitus, inciperet ab eodem puncto & defineret: ita etiam non est inconveniens, duarum illarum linearum distantiam, claudi terminis, sufficitque ad infinitum ut habeat partes determinatas, quae non possunt reduci ad numerum determinatum; non inquam valet: nam ex hoc ipso arguitur impossibilitas circuli infiniti, quia scilicet etiam ille admitteret terminos, nec poterit illud infinitum habere partes determinatas, quae tamen non possunt ad certum numerum redigi, si admittatur clausura per terminos.

RESPONDEBIS secundò, illas lineas neque distare finitè, neque infinitè, quia distantia est passio finitorum.

CONTRA. Hoc ipsum erat probandum quod distantia sit passio finitorum, si enim extensio per te datur infinito, cur non distantia, & si finitudo trahit secum distantiam finitam: Ergo & infinitudo, trahet secum distantiam infinitam.

RESPONDEBIS tertio ex Oviedo: Pyramidem infinitam esse impossibilem, quia de ratione pyramidis est habere terminos quos infinitum non admittit.

CONTRA. Quia supposita possibilitate lineae infinitae, & erit impossibilis pyramis infinita, & non erit, erit quidem ut supponitur, non erit autem quia supposita possibilitate lineae infinitae, cur non poterunt illae pyramidem componere? ostendeturque in hoc implicantia, sed quae ipsam etiam impossibilitatem lineae infinitae, arguet.

PROBATUR tertio communiter, quae etiam implicantia utitur recentior Suar. Si extensio infinita esset possibilis, possibilis etiam esset linea infinita versus orientem ducta; sed non est possibilis, quod probatur: Constat enim infinitis palmis, uno albo, & alio nigro, demus rursus, conservatis albis, annihilari nigros, relictis spatiis quae nigri occupabant, tunc quæro, an palmi albi residui occupent idem spatium vel non: si non occupant idem spatium, Ergo non sunt infiniti, sed neque annihilati, nigri erunt infiniti, non enim erunt plures albis. Ergo neque tota linea fuit infinita. Hoc argumentum desiderat probationem huius propositionis, quod residuum illud palmorum alborum non occuparet spatium infinitum, quamvis non occupet spatium nigrorum.

DICENDUM est secundò. *Infinitum in mole v. g. Corpus infinitum est impossibile.*

PROBATUR. Confinibile ad superius dicta imaginatione. Creatur à DEO infinitus aer, annihilat DEUS tantum aeris quantum respon-

det globo terræ, succedat aer vicinus ad replendum illud spatium, succedat inquam sine ulla replicatione, rarefactione &c. æqualiter ab oriente & occidente replendo illud spatium, quo casu posito, vel idem spatium cum iisdem terminis occupat ille aer, vel non idem? Si idem unde facta successio in locum annihilati aeris? si non idem: Ergo acquireret terminos, claudeturque illis, quod tamen repugnat infinito.

Hic idem medius terminus sic aliter proponitur.

Ponat DEUS lapides unius palmi infinitos, hi occupabunt spatium infinitum, ponat DEUS infinitum lapidum, ex quibus unusquisque æquivalet monti, opponat DEUS infinitum montium, infinito lapidum, tunc infinitum lapidum, & erit infinitum spatium occupans ut supponitur, & non erit infinitum spatium occupans, quia habebit terminos, in quantum scilicet infinitum lapidum, non extendetur eò, quod extenditur infinitum montium.

Hinc idem medius terminus pro utraq. conclusione valens sic proponitur.

Ponatur linea infinita, ponantur postea corpora infinita palmaria, vel sufficiat linea illa ut illis corporibus coextendatur vel non sufficiat? si non sufficiat: Ergo habebit transitum consummabilem, desitione illic habenda, ubi jam non poterit coextendi; si autem sufficit coextendi, creet DEUS corpora non nisi centum palmaria, poterit ne illic illa linea coextendi, vel non: si non poterit: Ergo erit transitum consummabilem habens; si poterit unde illi accrescet longitudo? ut cum æqualis olim fuerit infinitis palmaribus corporibus, nunc evadat æqualis & coextensibilis infinitis centum palmaribus corporibus.

Sed quid tenendum de doctrina Ovied: admittentis possibiliter infinitudinis in extensione, & mole, modo ad sit penetratio?

CONTRA, hanc doctrinam faciunt universaliter adlata contra possibilitatem infiniti, quia scilicet sublata unica parte ex penetrato illo, jam non esset infinitum residuum. Deinde infinita linea penetrata, vel potest coextendi spatio sibi proportionato, vel non potest: si potest, redeunt argumenta facta: si non potest quæro? vel habet seclusa penetratione totum id quod est sufficiens ad replendum spatium infinitum, vel non habet? si non habet, contra erit. Tum quia dicam etiam unum digitum penetratum, esse infinitum, quamvis non habeat sufficientiam ad implendum spatium infinitum. Tum quia sine ullo fundamento affingetur illi extensioni infinitudo; Quod si habet cætera sufficientia seclusa penetratione ad implendum spatium infinitum? Ergo poterit extendi per spatium infinitum, nisi miraculo penetrationis impediat. Ergo habet potentiam ut de se, secluso miraculo penetrationis, faciat impossi-

bile, quia tu dicis extensionem illam impossibilem.

Punctum Difficultatis 2.

An sit possibile infinitum Categorematicum in numero?

DICENDUM est, *Non esse possibile infinitum in numero* v.g. non sunt possibiles infiniti homines, infiniti Angeli &c.

PROBATUR primò argumento superius facto contra possibilitatem infiniti Categorematici mutandi ablatione v.g. vel unius hominis.

PROBATUR secundo communiter. Creet DEUS infinitos homines singulos cum suis annulis, projiciant suos annulos in cumulum: vel possunt singuli ex illo cumulo accipere 100. annulos, vel non possunt? si possunt? pone quod accipiant singuli 99. tunc ita argumentum fiat: antequam projecissent illos annulos singuli homines, habebant non nisi singulos. Ergo & tunc habebunt singulos, unde enim accrevissent? Ergo & acceperunt, & non acceperunt 99. annulos. Si autem singuli non possunt ex infinito annulorum accipere 100. annulos: Ergo habetur in illo infinito transitus consummabilis annulorum, consummatione facta tunc, cum desunt accipiendi à residuo infinitorum hominum. Deinde cum in illo cumulo annulorum sint centenarii infiniti, Ergo & acceptibiles ab infinitis hominibus. Sed quærare restabit unde creverit ille numerus annulorum?

RESPONDET Ovied. quod ex illo cumulo annulorum, acciperent infiniti centenuarios annulorum, sed non acciperet omnes neque est absurdum dicere, quod cum infiniti accipiunt ex cumulo infinito, exhauriatur infinitum, ita ut reliquis, non sit residuum quidquam, quod accipiat. Sed esset absurdum, si cumulus ille exhauriretur per finitos accipientes; dicitque ulterius multitudinem hominum qui haberent singulos annulos, esse minorem multitudine infinita, habentium singillatim centum annulos, non enim repugnat unum infinitum, majus altero.

CONTRA. Supponamus quod ex cumulo illo annulorum, sit primus accipiens A, qui ita accipiat 100. ut etiam alteri porrigat alios 100. annulos, ipse autem à nullo alio accipiat, secundus autem sit qui accipiat à primo & simul porrigat, tertio: fiat autem hoc totum uno instanti, quod fieri potest, si fiat porrectio per actus voluntatis instantaneos, vel si id ab hominibus fieri non potest, fiat ab Angelis: eo casu, & erunt infiniti accipientes & non erunt: erunt ut supponitur; non erunt autem, quia totum illud infinitum erit clausum duobus terminis, hoc est primo, qui

† dd 3

à nul-

à nullo alio accepit 100. annulos, & inter ultimum, qui nemini alteri porrexit. Tunc quæro quando per illam infinitam multitudinem accipientium exhaustum est infinitum annulorum, vel nullus est illic, qui alteri non porrexerit, vel est aliquis, qui alteri non porrexerit: si est aliquis, qui alteri non porrexerit, Ergo datur illic ultimus qui acceperit & non porrexerit, & primus qui porrexit non accepit. Quod si nullus est qui & ipse non acceperit & alteri non porrexerit? Ergo & exhaustum est illud infinitum per infinitos, ut tu dicis accipientes, & non exhaustum, quia exhaustum non potest, nisi desit quod accipiat tradendum alteri, tu autem dicis semper restare tradendum alteri.

Quod autem attinet ad illud principium, nempe unum infinitum, potest esse majus altero.

CONTRA erit primum. Ponamus à DEO poni non nisi unum infinitum, & quia per te unum infinitum potest esse majus altero, ponamus esse secretos à DEO infinitos millenarios hominum, & secretos infinitos centenarios hominum, & tandem veniatur ad semel infinitum hominum, quod ipsum infinitum hominum constet hominibus, quorum singuli projiciant suos annulos in cumulum, & singuli accipiant non unum, sed centum annulos, ita ut unus accipiat & porrigat alteri, excepto uno, qui accipiat à nemine, & tamen porrigat; quæro an infinito illi toti hominum, sint suffecturi illi annuli, ut singuli possint accipere centenarios, vel non sufficiunt: Si sufficiunt, redit argumentum factum, unde nam illa accretio facta. Quod si ille cumulus annulorum non sufficit, ut singuli illorum hominum infinitorum accipiant centenarios, quæro an qui acceperunt homines, sint infiniti, an finiti, si finiti; Ergo infinitum exhaustum potest per finitos accipientes: si infiniti. Ergo non stas in suppositione, scilicet infinitum illud fuisse semel infinitum, nam ex illo infinito facis bis v. g. infinitum, scilicet infinitum accipientium, & infinitum non accipientium. Quod si dicas, infinitum non posse dari quin constet saltim ex duabus infinitatibus, scilicet mediate utraque infinita, redibit argumentum, an cum projecerit illa collectio singulos annulos, possit accipere medietas modo descripto centenarios.

Quod si dicas infinitum quodcumque etiam minimum continere in se plura infinita, inquiram an unumquodque sit infinities infinitum, an finities, hoc est habens numerum finitum infinitorum, hoc est v. g. 100. vel 1000. infinita, si finities est infinitum, secernat DEUS mente unum infinitum, hoc est unies infinitum acceptum ex illis centies: illud unies infinitum non habet nisi semel infinitudinem, vel ad maximum conflatur ex duplici medietate infinita, de qua illa formeretur argumentum factum, de projectione unius annuli, acceptioneque annulorum 100. Quod si unumquodque infinitum est infinities infinitum, rogo

quomodo potest esse unum majus altero: nam sicut unum millenarium numeri numerantis, non est majus alio millenario numeri numerantis, alioqui hoc ipso non esset numerus millenarius, numeri enim in indivisibili consistunt; ita infinities infinitum, non est unum majus altero, & cum deficeret in infinitudine infinitatis, hoc ipso infinitudinis finitudinem haberet.

CONTRA secundò. Quia & esset alterum infinitum minus & non esset, esset ut supponitur, non esset autem, ut probatur, appellemus infinitum minus infinitum Angelorum, & infinitum majus, sit infinitum hominum, supponamus ex infinito Angelorum assignari à DEO Custodem uni, de quo sit verum dicere non caret Angelo, & ante illum nemo prior illum habuit: assignet rursus aliis Angelos simul omnibus, quibus assignari potest, quo posito quæro: an sit devenire ad aliquem hominum, qui non habeat Angelum, vel non est devenire, si non est devenire, singuli ergo homines habent suos Angelos; Si singuli, quomodo infinitum Angelorum minus erit infinito hominum? Si autem est devenire ad homines, qui non habeant Angelos, Ergo illud infinitum hominum & erit infinitum, & non erit: erit ut supponitur, non erit autem, quia claudetur inter duos terminos primum, qui habuit Angelum, & alium, qui non habet, nomina illum hominem indeterminatum, ut volueris, sufficit intento argumenti, quod deveniatur ad aliquem vel aliquos, qui non habeant Angelum. Et sicut docet Oviedo: spatium quodcumque occupabile à mole corporum infinitorum, si daretur, non fore infinitum, quia potest illi supervenire spatium majus: ita etiam infinitum, quod non æquabitur alteri infinito, non erit infinitum, habebit enim illic terminum, quia ultra non adæquabitur, majori se infinito. Universaliter autem docet Oviedo, infinitum, non posse clauditerminis.

CONTRA tertio. Si daretur infinitum unum, majus altero, & esset majus & non esset, esset ut supponitur, probarique per hoc posset, quia si ponatur infinitum hominum certe infinitum capillorum majus erit, uni enim homini tot capilli, respondebunt, etsi unitas infinities repetita facit unum infinitum, ergo & mille infinities repetita unitas, faciet etiam milles infinitum. Rursus si unum infinitum non esset majus altero, infinita pertica & funis spiraliter illi superpositus essent æqualia, cum tamen recta figura à spirali semper superetur, insuper si unum infinitum non esset majus altero, totum non esset majus suâ parte v. g. nam centenarius infinitus esset æqualis millenario infinito, cum tamen centum, sit pars millenarii. Non posset autem unum infinitum esse majus altero, quia illud minus, hoc ipso non esset infinitum; quia haberet terminum illi, ubi excederetur ab alio.

PRO.

PROBATUR tertio. Designet Deus, omnibus diebus per æternitatem futuris, unum Angelum, ita, ut nullus sit dies, qui sibi correspondentem Angelum non habeat, & nullus Angelus, qui non habeat correspondentem sibi diem, quo posito; illi Angeli, & essent infiniti, ut supponitur; & non essent infiniti, ut probatur. Si enim essent infiniti; mutet Deus designationem, & eos Angelos, quos assignaverat diebus, assignet horis, vel illi Angeli sufficient, ut singulis horis, distincti assignari possint, vel non sufficient: si sufficient, Ergo cum tot supponantur Angeli esse, quot dies æternitatis, tot erunt horæ æternitatis, quot & dies, quod falsum est; si autem non sufficiunt Angeli, ut singulis horis æternitatis distinctus Angelus tribuatur. Ergo illi Angeli non sunt infiniti; quia multitudo illorum interciperetur duobus terminis; primo hoc est Angelo, qui primæ horæ assignaretur. Et ultimo, scilicet illâ horâ, quæ adhuc haberet suum Angelum, & reliquæ horæ, post illam sequentes, suum Angelum non haberent.

RESPONDET primò Ovid. horis interruptè & interpolatè acceptis, posse Deum, per totam æternitatem, distinctos Angelos assignare, sed non posse continuatè, & fluenter acceptis, computando unam, post aliam sequentem; & ita v. g. non potest primæ, secundæ, tertiæ horæ assignare suum Angelum distinctum, potest tamen assignare primæ, & postea v. g. decimæ, ita ut totâ æternitate, per diversas horas interpolatas, assignare possit suum Angelum.

CONTRA. Tum quia, vel tantum horis interpolatis, vel etiam diebus non nisi interpolatis, potest Deus assignare alium singulatim Angelum; si primum, non satisfiet argumento factò; quia dicere, quòd horis non nisi interpolatis, per totam æternitatem, assignare possit Deus, distinctum Angelum, est dicere, Deum non posse singulis horis assignare Angelum; redibitque argumentum factum; Si autem dicatur secundum; hoc ipsum probandum veniret, reassumitque poterit argumentum factum. Quòd scilicet deberet illud infinitum claudi terminis: deberet esse unum majus altero, &c. Tum quia, vel pluribus horis, quàm sint dies æternitatis, assignabuntur dicti Angeli, vel non pluribus, sed æqualibus; si pluribus, unde illud incrementum, cum supponantur non superfuisset Angeli plures, diebus æternitatis; si non pluribus. Ergo non respondes ad suppositionem argumenti, quòd à diebus, ad horas, quæ sunt plures diebus, procedit. Tum quia, quòd est verè infinitum, in quacunque suppositione, exhaustiri non potest, assignatione, vel acceptibilitate, si illa intra duos terminos consistat: termini enim finitudinem notant. Ergo si illud infinitum Angelorum, est verè infinitum, per horas non interruptè acceptas, interceptas tamen, inter pri-

mam & ultimam exhaustiri non posset, consequenter deberent sufficere Angeli dandi, horis totius æternitatis, non interpolatè acceptis: ubi enim deficeret dabilitas, illic esset terminus, adeoque finitudo. Tum quia, quamvis horis successive acceptis, non possit etiam successive Deus tribuere singulos annulos: non enim posset successive illam infinitatem pertransire, potest tamen simul, sicut simul illa cognoscit, & successive, non posset cognoscendo pertransire. Redit ergo Argumentum: an possit simul, sicut diebus, ita & horis, assignare singulos Angelos, idque ut dico simul.

RESPONDETUR secundò, retorquendo argumentum, & querendo; an positis omnibus possibili- bus Angelis, qui assignarentur singulis diebus æternitatis, possent adhuc mutata designatione, assignari singulis horis.

CONTRA: Quia non est possibile, ut omnes Angeli ponantur: & erunt enim omnes possibile Angeli positi, ut supponitur, & non erunt: quia illis positus, vel implicabunt alii Angeli, vel non implicabunt. Si non implicabunt, Ergo non omnes sunt positi; Si implicabunt, Ergo contradictori erunt hi termini: Substantia Spiritus completa. Recolantur in simili, dicta supra, ex quibus, hoc etiam deduci potest, Quòd Deus singulis horis æternitatis, singulos dies assignare possit. Quod sic proponitur. Suppono dies æternitatis omnes, simul non posse poni, à parte rei: Suppono secundò, illos à Deo cognoscis ita ut dicat: Nullus est dies, quem non cognosco, ita tamen illos cognosco, ut videam illos, nunquam finiri posse. Suppono tertio, Deum in assignatione dierum æternitatis, ad horas æternitatis, ita se habere, ut dicat, & hæc hora, & illa hora, habet suum diem proprium, ita tamen ut nunquam dierum, & horarum sit infinitudo terminata: sed sicut sunt dies infinitus infiniti, ita & hora, ita ut radix assignabilitatis, non sit multitudo horarum, major præ diebus in unaquaque die; indubiè enim plures sunt horæ, quàm dies: Sed radix ista est Dei omnipotentia, & non implicantia contradictionis in essentia dierum. Jam autem assignabilitas Angelorum, ad dies æternitatis, non est, non implicantia contradictionis Angelorum, sed esse actuale à parte rei. Hinc etiam Angeli, secundum non implicantiam contradictionis spectati, tam diebus, quàm horis æternitatis, assignari possent.

Punctum Difficultatis 3.

Quid de reliquis infinitum concernentibus?
DESCENDUM est primò. *Non est possibile infinitum in intensione.*

PROBATUR argumentum antè propositum. Creet Deus infinitos gradus caloris, tot quot sunt infiniti homines: vel potest Deus singulis illorum, 100. gradus assignare, vel non potest? Si

non potest: Ergo exhauriretur infinitum; Si potest, Ergo sunt plures infinito hominum. Modum defendendi hoc argumentum, vide supra positum.

RESPONDERI posset huic argumento, & quibuscunque aliis hactenus positis. Quod infinitum non implicet quidem contradictionem; demere tamen ex ipso aliquid, implicat contradictionem: & ita si accipiat aliquid ex linea infinite extensa, sequitur illam terminandam &c. si autem consideretur infinitum secundum se, nulla saltem in plerisque ostendi potest implicancia.

CONTRA erit: quia expresse Aristotelica definitio, permittit ipsam acceptionem: unde in definitione dicitur, cujus secundum quantitatem accipientibus, &c. &c. hinc negare istam acceptionem, est non stare in statu questionis. Ceterum posito, quod nova alia definitio infiniti formaretur, posset ex illa non sequi implicancia contradictionis.

DICENDUM est secundò. *Etiā posito, quod possibile esset infinitum creatum, adhuc impossibile esset poni omne possibile infinitum.*

PROBATUR primò. Posito omni possibili infinito, vel ponerentur omnes posibles finitæ creaturæ, vel non ponerentur? Si non ponerentur? Ergo & esset illud omne possibile infinitum, ut supponitur & non esset: quia adhuc producibile esset, præter producta infinita, aliquid infinitum, quia omne producibile infinitum, est infinities infinitum. Hinc productis finitis, quæ remanent producibilia, post productionem omnis possibili infiniti, sed infinities positus, consurgeret adhuc novum infinitum. Neq; enim v.g. infinitum multitudinis, est aliud, quam finitum infinities positum. Si autem posito omni possibili infinito, ponerentur omnes posibles finitæ etiam creaturæ: Ergo jam Deus non maneret omnipotens, quia nihil maneret producibile: nam omnipotentia Dei transcendentaliter requirit effectus.

RESPONDEBIS primò cum P. VENCESLAO DAROVSKI, meo in Theologia Professore, Viro omnium talentorum. Infinita persona Patris, non ita exhaurit terminabilitatem naturæ Divinæ infinitam, ut quamvis illam infinite terminet, adhuc illam non relinquat ulterius terminabilem per aliam personam infinitam, tam Filii, quam Spiritus Sancti. Rursus infinita Persona verbi, terminans naturam Divinam, non exhauritur, quominus possit terminare aliam naturam creatam, & alias plures: Scientia item Divina non exhauritur, quamvis cognoscat omne possibile; & sicut omniscientia in actum reducta, non facit Deum, non esse Deum, ita nec faciet omnipotentia in actum reducta.

CONTRA: Tum quia, ab instantia, ex adlaris prima, desumi potest, pro conclusione argumentum. Tres Personæ Divinæ, infinitam termina-

bilitàtem naturæ Divinæ ita exhauriunt, ut à quarta Persona terminabilis non sit, nisi per solam chimæram, & fictionem intellectus. Ergo etiam omne producibile infinitum in actu positum, ita exhauriet omnipotentiam infinitam, ut ulterius nihil producere possit: Quod autem Persona Patris, non reddat ulterius interminabilem naturam Divinam, secundum se spectatam, hoc inde est: quia terminativitas Personæ Patris, non est omnis possibilis terminativitas Divina; Jam autem omne possibile infinitum, cum sit omnis possibilis terminus omnipotentie Divinæ, fit, ut exhauriat omnipotentiam Divinam. Tum quia: ex secunda instantia potest pro conclusione formari argumentum. Persona verbi infinite terminans naturam Divinam, ita illam terminat, ut omnem suam terminativitatem infinitam, quam præstare potest, exhauriat; neq; enim aliam naturam Divinam, vel aliam creatam infinitam (utramq; enim suppono impossibilem) terminare potest; & tamen, hoc non obstante, potest terminare naturam finitam creatam. Ergo etiam omnipotentia, post productum omne possibile infinitum, poterit producere aliqua finita, redibitq; argumentum superius factum. Addo, non esse ullum inconveniens, infinitam terminabilitatem naturæ Divinæ, exhauriri per terminativitatem trium Divinarum Personarum, si autem exhauriretur omnipotentia Divina, ita, ut ulterius nihil posset facere, magnū foret inconveniens: nam imprimis non potest dici propriè exhauriri, terminativitas Naturæ Divinæ, cum tres personæ, quamvis inter se distinctæ, sunt tamen identificatæ cum natura: idē autē propriè non dicitur exhauriri à seipso; jam autem, si exhauriretur omnipotentia Divina, exhauriretur ab aliquo à se distincto realiter, nempe à productis creaturis, adeoque exhauriretur propriè. Rursus, prius illud exhauriri contingeret, per aliquid æquale, nempe per personas Divinas, infinitum autem exhauriri à mensura infinita nihil vetat: exhauriri autem, omnipotentia per creaturas contingeret, per aliquid inæquale: quia non exhauriretur per aliquid esse Divinum. Deinde, id quod se habet per modum termini, non dicitur exhauriri propriè; hinc, etiam si per impossibile, omnes finitas & infinitas terminaret cognitiones, objectum aliquid, non inde jam non cognoscibile foret: neq; enim inde jam entitatem suam perderet, cujus necessaria passio est, esse verum, adeoque cognoscibile; sed omnipotentia cum se non habeat per modum termini, sed potius potentiaæ effectivæ, verè & propriè per creaturas exhausta, diceretur. Deniq; non est ullum absurdum, quod infinita terminabilitas naturæ Divinæ, exhauriatur ab infinita Divina terminativitate, Tripersonalitatis ejus debitæ, immo est perfectio Dei necessaria, salvans unitritinitatem ejusdem, unde etiam est perfectio ejus actu possessa, jam autem exhaustio

haustio omnipotentia, non est perfectio Dei, sed esset defectio perfectionis Divinae. Tum quia: illud quod dicitur de exhaustionem Divinae scientia, pro nobis est. Dico enim exauriri scientiam Divinam in hoc sensu, quia nihil est cognoscibile, quod non cognoscat, & ultra hæc, non se extendit, sed hæc perfectio est potius Dei: quia scilicet perfectio Dei est, non esse nescientem, quam perfectionem adfert illa exhaustio; & si hanc non haberet exhaustionem, nesciens esset: ergo etiam à possibilitate creaturarum, exauritur omnipotentia Divina, neque enim ultra possibilia aliquid potest, cum hoc tamen addito, quod hæc omniscientia Divina exhaustio sit perfectio Dei, quia nisi nosset omnia possibilia, omniscius non esset; sed exhaustio omnipotentia, quæ fieret per omne possibile productum, est exhaustio, quæ adfert negationem omnipotentia, ejusque destructionem, quid enim illa omnipotentia posset? Et certe non aliunde Deus habet non esse nescientis, nisi ab actuali omniscientia; rationem autem omnipotentia aliunde habet.

RESPONDEBIS secundò. Habere actum adequatum, est perfectio potentia, & ita si oculus eliceret visionem adequatam, intellectus item cognitionem adequatam; maxima hæc esset perfectio oculi, & intellectus; consequenter erit perfectio omnipotentia, habere actum adequatum, stantem in productione omnium possibilem.

CONTRA. Quia actus adequatus, stans cum esse potentia, est perfectio potentia; sed actus adequatus, destruens esse potentia, non est perfectio potentia; hoc autem in presenti contineretur.

RESPONDET tertio Vasquez. Posito omni possibili infinito, & omni producibili; adhuc Deus posset illa conservare, ad operationes concurrere, & similia.

CONTRA. Quia hæc Responsio contradictorios terminos continet; & esset enim omne possibile producibile productum, & non esset; esset, ut supponitur in negatione, conclusionis, non esset autem, quia adhuc operationes produci posset, & conservatio infiniti, quæ omnia veniunt inter producibilitatem, omnis possibilitis, tam finiti quam infiniti.

PROBATUR secundò. Si Deus produceret omne possibile infinitum, & produceret omne possibile infinitum, ut supponitur, & non produceret: quia non produceret omne potentia infinitum, quod etiam est inter producibilia; quod autem non produceret omne potentia infinitum, per hoc probatur: quia infinitum in potentia est, infinitum essentialiter; exigens esse in potentia. Ergo produci actu non posset. Ergo apparet in illo omni producibili, non posse produci omnia.

RESPONDEBIS. Sufficit quod producat Deus

omne producibile infinitum categorematicum.

CONTRA. Quia conclusio attendit ad producibilitatem etiam finitorum, modò sint illa contenta, in numero possibilem: negat enim conclusio, posse produci omne possibile.

PROBATUR tertio. Instantiis variis, quæ ostendunt, non posse produci omne producibile, & ita, non potest produci æternitas à parte post, quantitatis divisibilitas in infinitum, &c. &c.

DICENDUM est tertio. *Etiam posita possibilitate infiniti, non est necessarius, nec possibilis numerus maximus finitorum.*

PROBATUR primò. Quòd non sit necessarius maximus finitorum. Quia ad hoc, ut transeat à numero finito ad infinitum, non est necesse, tanquam per medium transire; per numerum maximum finitorum. Ergo posset esse infinitum, sine positione numeri maximi finitorum. Antecedens probatur, quia esse infinitum, non est post numeros finitos, aliquorum numerorum infinitantum, inchoatio: sed est tantum numerorum semper finitorum, sine fine aggregatio. Ergo ad hoc, ut à finito ad infinitum transeat, non est necesse, tanquam per medium, transire per numerum maximum finitorum.

PROBATUR secundò. Posito numero maximo finitorum, vel potest Deus ponere infinitum, vel non potest? Si non potest? Ergo non est necessarius numerus maximus finitorum, ad positionem infiniti, quod tamen tu vis; Si autem potest Deus ponere infinitum, quæro, an ponendo jam infinitum, debeat adhuc ponere alium numerum maximum finitorum, an non debet? Si debet? Ergo prior ille non erit necessarius ad infinitum. Ergo & hic posterior, de illo enim redibit eadem, quæ de priori quæstio; Si autem non erit necesse ponere, Ergo quamvis ille, qui supponitur productus numerus maximus finitorum non poneretur, modò poneretur illa ipsa infinitudo, sequeretur infinitudo. Ergo ulterius non est necessarius ille maximus numerus finitus ad infinitationem. Quòd si dicas, non posse Deum ponere numerum illum infinitum, nisi ex suppositione positionis numeri maximi finitorum, da in hoc ipso implicantia.

PROBATUR tertio. Quòd numerus finitorum maximus sit impossibilis. Quia & erit ille numerus maximus finitorum, ut supponitur, & non erit maximus finitorum: quia si Deus post numerum maximum finitorum, potest producere v. g. infinitos homines, potest & unum, quem ipsum addendo, augebit numerum maximum finitorum, consequenter ille prior non erat maximus finitorum.

Addit recentior Suar: Ponamus numerum maximum finitorum, secundum eum, numeretur aliud numerabile, rursus secundum eundem numerum maximum finitorum, numeretur aliud numerabile; en tibi erunt duo numeri maximi finitorum: conjungantur illa nume-

numerata simul, non facient unum infinitum; quia infinitum non stat duobus solis finitis. Ergo faciunt numerum finitorum, majorem, maximo finitorum.

DIFFICULTAS III.

Fundamenta in Oppositum.

OBJICITUR primò varia auctoritas.

PRIMA est Aristotelis, qui cum tenuerit mundum creatum esse ab æterno, generationesq; fuisse ab æterno, hoc ipso admisit infinitum categorematicum.

SECUNDA auctoritas est Dionysii cap. 8. de Divinis nominibus.

TERTIA Aug. ad Volusianum.

RESPONDETUR. Aristotelem errantem favore oppositis: erroneè enim admisit mundi æternitatem. Sed oppositum docet, statq; pro nobis tertii Physic. T. 67. unde non docuit dari infinitas factas generationes ab æterno, sed tantum hoc sequitur, deduciturq; ab oppositis, ex suppositione erroris. Secunda auctoritas non aliud vult, quam Divinam omnipotentiam, extendi posse ad creaturas in infinitum producendas, nec terminari unquam numerum producibilium. Tertia autem solum adstruit possibilitatem Incarnationis, licet eam clare explicare non possimus, ita ut debeamus tandem dicere, quod concedendum sit, Deum aliquid posse, quod nos explicare non possumus; sed inde non sequitur, quod debeamus concedere, ea posse Deum facere, quorum implicantiæ convincunt.

OBJICITUR secundò à pari.

PRIMA paritas est. Si daretur luminosum infinitum, produceret lumen infinitum, itemque si daretur ignis infinitus, produceret infinitum calorem. Ergo & Deus, poterit producere infinitam lucem, neq; enim est minus potens, quam lux infinita.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia posito per impossibile luminoso infinito, hoc ipso ponitur vis necessaria, ad actualem infinitam lucem; Divinà autem potentiā positā, non ponitur potentia ad actuale infinitum, quia in Deo non datur potentia ad impossibile. Illa autem propositio: Deus non est minus potens, quam lux infinita, est propositio falsa, quia est de subiecto non supponente: nulla enim datur lux infinita.

SECUNDA paritas est. Si Deus ab æterno produxisset Angelos, ita ut singulis momentis, singuli producerentur ad hodiernum diem, fuissent infiniti. Ergo etiam & nunc posset producere infinitos Angelos.

RESPONDETUR ex dictis, in materia de creatione habetur, quod ab æterno, successivè tamen, non potuerint produci Angeli.

TERTIA paritas. Scientia Dei respicit objectum infinitum, itemq; immensitas. Ergo & omnipotentia.

RESPONDETUR, quo sensu verum est antecedens, eo sensu & consequens: nempe, quod ista omnia terminentur ad infinitum syncategorematicè.

QUARTA paritas. Potentia finita potest facere finita in infinitum, v. g. intellectus potest elicere cognitiones finitas in infinitum. Ergo & potentia simpliciter infinita, potest facere simpliciter infinitum: aliàs non esset distinctio, inter potentiam finitam & infinitam.

RESPONDETUR. Negando consequentiam. Quia argumentum multum probat: probat enim, quod intellectus Divinus, etiam non cognoscibile, debeat noscere, ut ita distinguatur ab intellectu creato, habente pro objecto omne cognoscibile. Sicut ergo ad distinctionem ab intellectu creato, sufficit modus cognoscendi nobilior, cum latitudine cognoscendi actuali majori, incomparabiliterq; digniori: sic & potentia Divina, sufficienter distinguetur, per modum agendi nobiliorem, & incomparabiliter latentiorem.

QUINTA paritas est. Si Deus ex necessitate ageret, produxisset infinitum. Ergo etiam multo magis libere agens, poterit producere infinitum.

RESPONDETUR primò. Casu quo Deus ageret ex necessitate, ageret non quidem infinitum, quia hoc est impossibile, sed acturum longè plus, quam nunc, nec pro sua libertate destitutum fuisse ab agendo. Sic v. g. ignis, est causa necessaria, & tamen vi hujus prædicati, non producit omnem effectum, quem potest producere, sed tota ejus necessitas sita est, non nisi per ordinem ad hoc, quia positis prærequisitis non habet indifferentiam ad agendum.

INSTABIS primò. In casu suppositionis, non esset ratio, cur & plus, & plus, non produceret Deus, nec haberet, à quo determinaretur: Ergo cum plus, & plus, posset sine fine, omnia produceret. Ergo produceret infinita.

RESPONDETUR. Determinandum tunc Deum ab ipsa impossibilitate infiniti, semperq; plus, & plus ageret, nunquam tamen infinitum.

INSTABIS secundò. Quod ignis non agat plus & plus, adeoq; non producat infinitum, exinde hoc oritur; quia non habet omnia prærequisita ad agendum, quorum defectus determinat, ne plura agat.

RESPONDETUR. Sicut defectus prærequisitorum, determinat, ne plura agat ita impossibilitas infiniti determinat, ne producat infinitum.

INSTABIS tertio. Deus omnia potest, & hæc omnia deberet agere, si necessario ageret, tunc quæro; suntne illa finita, an infinita? Si finita, Ergo possibilia, sunt finita; Si infinita, Ergo cum casu illo omnia agat, quæ potest agere, produceret infinita.

RESPON-

RESPONDETUR, Deum posse producere finita in infinitum, producturumq; tunc Deum finita in infinitum.

RESPONDERI posset secundò, producturum Deum in casu antecedentis infinita, quæ simul non essent infinita: infinita quidem, quia supponitur, probaturq; ab oppositis productio infiniti; non produceret autem infinita, propter rationes, quæ à nobis suprà adlata, ita ut esse infiniti, probetur per rationes oppositorum, non esse per nostras: ex confluxu autem utriusque partis rationum, confurget probatio contradictionis, esse & non esse, & hoc in similibus aliis de impossibilitate materiis, servari potest.

OBJICITUR tertio, unicuique potentie respondere debet actus adequatus. Atqui nullus actus finitus adequatur omnipotentie Divinæ. Ergo illi respondere debet infinitus actus.

RESPONDETUR, unicuique potentie correspondere debet actus adequatus proportionatus, non improporionatus; & quia potentia Divina est ad effectum finitum in infinitum, non verò ad infinitum actu, ideo etiam potentie Divinæ respondere debet effectus finitus in infinitum.

INSTABIS. Potest facere quocunque finito majus, illud autem erit infinitum.

RESPONDETUR. Quocunque finito majus, erit itidem majus finitè in infinitum, sed non infinitum absolute. Concedo, quòd omnipotentia divina sit infinita dignitate, sed non est infinita vi creandi infinitum, sed vi creandi finitum in infinitum, solumq; talem effectum, debet posse.

OBJICITUR quartò. Deus habet potentiam simul creandi omnia. Sed si simul crearet omnia, essent infinita. Ergò Deus habet potentiam creandi infinita.

RESPONDETUR. Deum habere potentiam simul, ex parte potentie ad creandum omnia, neque enim successivam habet acquisitionem suæ potentie, sed non habet simul, simultate tenente se ex parte effectus: quasi scilicet, omnia simul, sit possibile ponere, sicut etiam intellectus creatus, ex parte sua, totam simul potentiam habet intelligendi omnia, nec tamen omnia, simul intelligere potest.

INSTABIS. Quod potest à Deo successivè fieri, potest & simul, nisi essentialiter involvat successionem; sed etia permanentia non involvunt successionem. Ergo.

RESPONDETUR. Entia permanentia sub formalitate permanentium, non involvunt successionem, involve tamen sub formalitate infiniti.

OBJICITUR quintò. Omnia entia producibilia, sunt entia realia à Deo cognoscibilia. Ergo & producibilia.

RESPONDETUR. Omnia entia realia finitè in infinitum producibilia, sunt entia realia, sed non producibilia infinitè categorematicè.

OBJICITUR sextò. Nulla est impossibilitas, inter partes collectionis infinitorum hominum. Ergo potest collectio hæc poni. Antecedens probatur: quia illa impossibilitas, vel est ex ratione specifica, vel ex individuali, vel ex ratione infinitatis; sed nulla ex his impossibilitatibus reperitur in infinito hominum; non ex ratione specifica, aut individuali: aliàs collectio duorum hominum, vel leonis, vel hominis, esset impossibilis: non etiam ex ratione infiniti; quia datur infinitum syncategorematicum.

RESPONDETUR. Oriri implicantiam, ex ratione infiniti categorematici; objectioq; multum probat, quia probaret, partes æternitatis, posse omnes simul poni.

OBJICITUR septimò. Deus actu videt numerum hominum, v.g. possibilem, hic, vel est finitus categorematicè, vel infinitus categorematicè: Si finitus categorematicè, Ergo est aliquis determinatus numerus possibilem; Si infinitus categorematicè, Ergo erit possibile infinitum actu: quia quæcunq; implicantia adferri potest, contra infinitum actuale, eadem servit contra infinitum à Deo cognitum.

RESPONDETUR. Quæ adferri possent contra infinitum cognitum, ea inferius discutientur; pro nunc, negatur antecedens, quia datur tertium membrum, nempe finitum in infinitum procedens.

QUÆSTIO III.

De Infinito Syncategorematico.

Dixi infinitum Syncategorematicum esse infinitum, ex quo scilicet accipere semper est, quamvis totum non existat actu: de hoc in presenti agendum est.

DIFFICULTAS I.

Daturne infinitum Syncategorematicum?

DICENDUM est, Dari infinitum Syncategorematicum.

PROBATUR primò. Res possibiles v.g. homines non sunt finiti: Ergo sunt non finiti, sed non sunt non finiti, seu infiniti categorematicè: nam hoc implicare diximus. Ergo sunt infiniti, seu non finiti syncategorematicè.

PROBATUR secundò. Possibile est infinitum syncategorematicum: nam nulla in illo potest ostendi implicantia. Ergo datur. Probatur consequentia. Quia quando dico, non implicat hoc posse esse, benè infero: Ergo potest esse. Ergo etiam, quando dico, infinitum syncategorematicum non implicat contradictionem, benè infero; Ergo datur: quia dari ipsius, est posse esse, seu in potentia esse.

PRO-